

Wösten juridisch advies
Postbus 11721
2502 AS DEN HAAG

Uw referentie:

Onze referentie: NGBFebr2015

Betreft: Advies met betrekking tot vergunningen NGB, besluit 22 september 2014

Aantal pagina's: 6

Nijmegen, 9 maart 2015

Geachte heer Wösten

Conform uw opdracht zenden wij u hierbij onze evaluatie met betrekking tot bovengenoemde vergunning waarbij wij ons met name richten op de vraag of bij (1) de slachterij, (2) de vergisters, en (3) WKK's sprake is van toepassing van BBT (Best Beschikbare Technieken). Tevens hebt u ons verzocht om ook andere relevante (knel)punten te signaleren.

Vergelijking met de vorige vernietigde vergunning van 2012

Zowel de aanvraag als de vergunning van 2014 zijn op een flink aantal punten aangepast. Zo zijn de biofilters helemaal geschrapt en vervangen door 3-traps gaswassers. Het eerdere ondeugdelijke ontwerp van de biofilters was één van onze punten van kritiek. Ook stelden we dat ten onrechte een biologische zuivering ontbrak als BBT-maatregel. Ook daar is nu in voorzien. Ook is er geen buitenopslag meer aangevraagd.

Echter, niet op alle relevante punten zijn aanvraag en vergunning verbeterd. Opmerkelijk is dat in de aanvraag:

1. Nog steeds wordt verwezen naar de IPPC-richtlijn terwijl deze toch al geruime tijd is opgevolgd door de RIE. Dit leidt echter niet tot belangrijke gevolgen.
2. In bijlage 2 bij de aanvraag wordt verwezen naar de Handreiking co-vergisting van mest van september 2010. Sindsdien zijn er wijzigingen geweest. De laatste versie dateert van 26 september 2012. De aanvraag is op dit punt dus niet actueel.
3. Van 25 februari 2011 dateert de "*VERORDENING (EU) Nr. 142/2011 VAN DE COMMISSIE tot uitvoering van Verordening (EG) nr. 1069/2009 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten en afgeleide producten en tot uitvoering van Richtlijn 97/78/EG van de Raad wat betreft bepaalde monsters en producten die vrijgesteld zijn van veterinaire controles aan de grens krachtens die richtlijn*".

Deze verordening bevat belangrijke bepalingen voor vergistingsinstallaties én composteringsinstallaties. In de aanvraag is hiermee *geen* rekening gehouden. Dus ook niet in het technische *ontwerp* van de installaties. Nergens in de aanvraag is een verwijzing hiernaar te traceren. De BBT-toets bij de aanvraag is op dit punt dan ook ernstig onvolledig met als gevolg dat met betrekking tot de bepalingen in genoemde verordening niet aan BBT wordt voldaan.

4. Er is nu wel een BBT-toets, helaas onvolledig op een aantal cruciale punten.
5. De koppeling tussen aanvraag en besluit is verduidelijkt maar nog steeds voor verschillende uitleg vatbaar met betrekking tot de geurnormering.

BBT-toets nog steeds onvolledig

De toetsing aan de BREF Storage (Op- en overslag bulkgoederen) mist het belangrijke punt dat sprake moet zijn van omwalling of van dubbele tanks van tenminste de vergistingstanks. De BBT-toets mist volledig de belangrijke verordening 142/2011. Hierdoor wordt niet voldaan aan de belangrijke eis tot pasteurisatie van de mest voordat het de vergister ingaat. Ook maakt de aanvraag niet duidelijk of qua compostering wel aan de verordening wordt voldaan. De verordening is rechtstreeks werkend. Daarom had de aanvraag hieraan moeten worden getoetst. De BBT-toets mist dit punt volledig. Kennelijk is de ontwerper het bestaan van de verordening ontgaan. De slachterij is evenmin getoetst aan de eisen van de NER. Zie verderop.

BEC

Er zijn 2 typen vergisters gepland. De eerste vergister voor het *slachtafval* is volgens pagina 4 van bijlage 29 voorzien van "pasteurisatie". Echter, onduidelijk is hoelang en op welke temperatuur gaat worden verhit. Dit is van groot belang voor het voldoende doden van pathogenen. Dit dient dus alsnog te worden gespecificeerd. Verordening 142/2011 schrijft voor dat minimaal 1 uur bij 70 graden Celsius moet worden verhit. In bijlage 1 bij de aanvraag is niet aangegeven *waar* deze pasteurisatiestap gepland is. Dat kan niet in de vergister zelf, zodat het ergens daarvoor moet gebeuren. In de aangevraagde configuratie (zie bijlage 1 bij de aanvraag) is *geen* pasteurisatievat van voldoende inhoud ingetekend. Omdat minstens 1 uur op 70 graden moet worden verhit is een continue reactor niet toepasbaar en moet er in batches wordt gewerkt. Onze conclusie is dat men de pasteurisatie unit kennelijk is vergeten in het ontwerp van de vergister voor het slachtafval mee te nemen.

De tweede vergister (co-vergisting), waarin ook varkensmest gaat worden vergist, is *niet* voorzien van een pasteurisatie stap zoals blijkt uit pagina 38 van bijlage 2. In bijlage 1 is een dergelijke unit ook niet te traceren. Dit is wel vereist voor categorie 2 materiaal (mest) op grond van bovengenoemde verordening 142/2011. Zie ook bijlage 29. Op pagina 2 hiervan wordt wel verwezen naar Verordening (EG) nr. 1069/2009. Echter niet naar verordening 142/2011¹. Bijlage 29 is gekoppeld aan de aanvraag, *duz hoeft de BEC niet te voldoen aan verordening 142/2011*. Ten onrechte. In genoemde verordening 142/2011 zijn ook eisen opgenomen ten aanzien van monitoring, die ten onrechte niet terugkomen in de aanvraag noch in de voorschriften.

De aanvraag voldoet ook niet volledig aan de BREF Storage. Zo zijn de vier co-vergisters van elk 8 m hoog niet voorzien van een omwalling c.q. niet in een tankput geplaatst ondanks dat dit volgens de BREF Storage wel verplicht is ingeval er risico is op bodem, grondwater of oppervlaktewater verontreiniging. Zo heeft de Rechtbank Gelderland in 2014 uitgesproken dat de BREF Storage van toepassing is op de mestvergistingsinstallatie Varsseveld². De vergunning ervan werd vernietigd omdat de aanvraag niet voldeed aan de eisen van deze BREF, waarbij het name ging om het ontwerp van de vergistingstanks³.

---

¹ Kennelijk heeft de aanvrager de verordening 142/2011 "gemist". Mogelijk is dit het gevolg van het feit dat het hier gaat om de geupdate aanvraag van 2011

² Zowel in de aanvraag als in de considerans van het besluit wordt bevestigd dat de BREF Storage hier van toepassing is. Op dit punt is geen verschil van mening

³ <http://www.mobilisation.nl/assets/components/main/media/natuur-en-politiek/Uitspraak%20Rechtbank%20Gelderland%20inzake%20Mestvegiester%20Varsseveld.pdf>

Ook bij NGB kan een breuk van een van tanks van 8 m hoog leiden tot ernstige ongevallen en/of bodem, grondwater of oppervlaktewater verontreiniging. Waarschijnlijk kan in een dergelijk geval gistende mest niet alleen grond- en grondwater bereiken maar ook belendende watergangen en/of de Gekkegraaf omdat volgens de aanvraag geen retentievoorziening met vertraagde lozing op de Gekkegraaf zal worden gerealiseerd.

Ook de slachtafval vergisters zijn niet voorzien van een tankput of omwalling⁴.

Onze conclusie is dat zowel de co-vergisting als de slachtafvalvergisting niet aan BBT voldoen op grond van het niet voldoen aan de BBT-eisen conform de BREF Storage alsmede het niet voldoen aan verordening 142/2011. Verordening 142/2011 is als minimale BBT op te vatten. De aanvraag had de eisen van verordening 142/2011 in de BBT-toetsing integraal moeten meenemen. Nu dat niet is gebeurd en de beide vergisters hieraan niet voldoen had de aanvraag moeten worden geweigerd.

In de considerans van het besluit wordt wel aandacht aan bovengenoemde verordening 142/2011 besteed. Echter, volgens de provincie “zijn de eisen uit de Verordening en het Besluit direct werkend en worden daarom niet opgenomen in de voorschriften van deze vergunning”.

Dit is niet juist om verschillende redenen:

1. Het ontwerp van de inrichting (vergisters, compostering) houdt *geen* rekening met de bepalingen van verordening 142/2011. Uit de eisen van de verordening blijkt dat de installatie alleen in aangepaste vorm in bedrijf mag zijn, onder andere met een pasteurisatiestap van minimaal 1 uur bij minimaal 70 graden C en adequate monitoring. Nu daar bij de tweede vergister niet in is voorzien had de aanvraag moeten worden geweigerd.
2. De voorliggende vergunning staat het bouwen van een BEC toe conform bijlage 29. Die voldoet echter niet aan verordening 142/2011. De vergunning is op belangrijke punten (proces, monitoring) dus in strijd met genoemde verordening.
3. Zoals de provincie in de considerans van het besluit zelf ook aangeeft vereist de RIE een geïntegreerde vergunning. De eisen van de verordening 142/2011 met betrekking tot ontwerp, monitoring en verdere bedrijfsvoering hadden daarom integraal moeten worden omgezet in de vergunningvoorschriften. De verordening bevat 254 pagina's zodat tenminste in de voorschriften duidelijk had moeten worden gemaakt welk deel van de verordening hier van toepassing is.
4. Het eventuele argument dat de verordening niet in de mor is opgenomen treft ook geen doel. Kennelijk is dit een omissie in de mor. Immers, de verordening behoeft geen omzetting naar Nederlands recht en is rechtsreeks van toepassing, zodat de aanvraag hieraan dient te voldoen⁵.

Compostering

Hierop is ook Verordening 142/2011 van toepassing. Uit niets blijkt dat bij het ontwerp hiermee rekening is gehouden. De BBT-toets (bijlage 30) vermeldt hierover ook niets. Nu dat ook hier niet is gebeurd met betrekking tot compostering had de aanvraag moeten worden geweigerd.

Luchtwassers

Drietrapsluchtwassers zijn als BBT aan te merken. Echter, in de aanvraag wordt op pagina 28 gesteld dat luchtwassers voor:

- ammoniak 70-95% kunnen verwijderen;
- geur 30-85% kunnen verwijderen.

Dit is juist. Echter, de *maxima* in de bovengenoemde ranges zullen wellicht af en toe kunnen worden gehaald maar lang niet altijd als lange termijn gemiddelde.

---

⁴ Bijlage 11 mist dit punt ook volledig

⁵ Geling Advies had dit overigens moeten weten omdat in de aanvraag voor de mestvergister BvA Geling Advies wel de eis van 1 uur pasteurisatie bij 70 graden Celsius in de aanvraag heeft opgenomen

Zeker voor geur is dit speculatief. Desalniettemin wordt in de aanvraag voor ammoniak en geur uitgegaan van 95% verwijdering als lange termijn gemiddelde. Bij een 3-traps wasser is dat voor ammoniak wellicht mogelijk. Echter, voor geur is dat niet het geval omdat een extra tweede of derde trap niet helpt als het om niet, of minder goed, in water oplosbare geurstoffen gaat zoals hier het geval is. Onze conclusie is dat een lange termijn gemiddelde *ammoniak* verwijdering van 95% haalbaar is als de pakketten groot genoeg zijn en geen kortsluitstromen optreden. Echter, voor *geur* wordt een lange termijn gemiddelde geurverwijdering van 95% door ons als technisch niet haalbaar beschouwd. Hiermee is de aangevraagde geuremissie veel te laag geraamd.

In de voorschriften ontbreekt ten onrechte een *geuremissienorm*. Immers, in de verspreidingsberekeningen voor geur is uitgegaan van een bepaalde geurconcentratie na de wassers.

Een emissienorm voor geur dient alsnog in de voorschriften te worden opgenomen. Voorschrift 9.2 mist niet alleen een emissienorm voor geur, maar is ook voor verschillende uitleg vatbaar. Zie verderop onder geur.

Hetzelfde geldt voor ammoniak, zie de depositieberekeningen van de Nbw-vergunning. Daarom moeten in voorschrift 10.2 alsnog maximaal toegestane ammoniak *emissie* concentraties worden opgenomen, eventueel de gms (grensmassastroom) uit de NER. Immers, anders zijn alsnog situaties denkbaar waarin voorschrift 10.2 leidt tot hogere ammoniakemissies dan waarop de depositieberekeningen zijn gebaseerd, bijvoorbeeld als de situatie zich voordoet dat de ingaande ammoniakconcentratie hoger is dan verwacht.

Slachterij

De oude aanvraag bevatte geen adequate BBT-toets. De aangepaste aanvraag toetst nu wel aan de BREF slachterijen. Echter, naast de BREF vermeldt ook de NER een aantal specifieke BBT-maatregelen voor kippenlachterijen. Het gaat hier om tabel 4 van de Bijzondere Regeling B 5 van de NER. Onduidelijk is of qua maatregelen het ontwerp van het slachterij hieraan voldoet. Hiervoor bevat de aanvraag te weinig gegevens.

Onze conclusie is dat de toepassing van BBT voor het nieuw te bouwen slachterij onvoldoende is gezeurd in de voorschriften annex aanvraag.

Wij merken hier verder nog op dat de toepassing van biofilters om geuremissie van slachthuizen te beperken als BBT maatregel wordt gezien. Die worden hier nu dus niet meer toegepast. De geclaimde geuremissies na de wassers zijn niet haalbaar.

Waterbalans van het bedrijf

Behalve sanitair water wordt geen afvalwater geloosd. Onduidelijk is of in de slachterij met gerecycled water gaat worden gewerkt. Waarschijnlijk is dat niet toegestaan om risico's voor de volksgezondheid te voorkomen. Verder komt ook veel waswater als blow down (verversing van het waswater) van de luchtwassers van de stallen en van de wassers LW1 en LW2. Het lijkt erop dat deze afvalwaterstromen zijn vergeten. Uit de aanvraag:

4.3 Afvalwater

Binnen de inrichting ontstaan de volgende afvalwaterstromen:

- Niet verontreinigd hemelwater;
- Huishoudelijk afvalwater;
- Was- en schrobwater vleeskuikenstallen;
- Afvalwater slachterij.

Het van de wassers afkomstige water wordt hier niet genoemd.

Ook:

De BEC verwerkt de vrijkomende mest uit de korte keten vleeskuikenhouderij maar ook mest van buiten de inrichting in een vergistingsinstallatie. Dit wordt aangevuld met coproducten van de positieve lijst. Daarnaast wordt het slachtafval apart vergist. Alleen het huishoudelijk afvalwater wordt geloosd op de riolering. Het overige afvalwater wordt binnen de inrichting gereinigd en opnieuw ingezet voor de (stal)reiniging, de compostering, de luchtwassers en de koeling.

Wij verwachten dat het niet mogelijk zal zijn om met de nu voorziene lay-out een “nulemissie” van afvalwater te realiseren. Wij troffen ook geen balans aan die dit onderbouwt.

WKK's

Het aantal WKK's is verminderd ten opzichte van de eerdere aanvraag ten gunste van groen gas. De aanvraag geeft geen gedetailleerde informatie over de WKK's. Onduidelijk is of er in een DeNOx is voorzien middels ureum of ammoniakinjectie (SNCR) of dat de NOx-normen uit het activiteitenbesluit ook zonder SNCR kunnen worden gehaald. Dit is van belang omdat in geval van gebruik van SNCR de WKK's ook een bron zijn van ammoniak. Voor zover wij na kunnen gaan is de ammoniakemissie van de WKK op 0 gesteld. De vraag is of dat terecht is.

Er zijn geen voorschriften opgenomen die ervoor moeten zorgen dat er geen condensaat naar de gasmotoren meekomt met het biogas. Ook melden aanvraag en considerans terecht dat niet altijd sprake is van een optimale en volledige verbranding. Dit betekent dat de stofconcentratie van de afgassen niet nul is zoals verondersteld. Op grond van onze ervaring had hierdoor moeten worden uitgegaan van maximaal 20 mg/Nm³ stof in de afgassen van de gasmotoren (WKK) als basis voor de verspreidingsberekeningen.

Geur

Een aantal opmerkingen is hier op zijn plaats:

1. Bijlage 9 van april 2014 is weinig transparant. Onduidelijk is bijvoorbeeld waardoor LW 2 nu ineens zo weinig geur zou emitteren. In het geurrapport van januari 2014 bedroeg de geuremissie van LW2 nog circa de helft van de geuremissie van LW 1. In tabel 2 van het geurrapport van april 2014 is dat nog slechts 1,5% (0,8 versus 14,4). Uit de luchtbalans blijkt dat de ingaande lucht van LW2 een extreem lage geurconcentratie van slechts 520 m³/uur bevat. De uitgaande geurconcentratie is zelfs maar 26 OUE/m³. Dit is irrealistisch laag. Ter vergelijking: De uitgaande geurconcentratie van een optimaal werkend compostfilter bij lage belasting bedraagt altijd nog rond 1.000 OUE/m³.
2. Uit de luchtbalans blijkt dat de geurconcentratie na de 3-trapswasser 267 OUE/m³ bedraagt. Ook dit is irrealistisch laag te meer omdat in de wassers recycled water gaat worden gebruikt.
3. Infomil geeft voor luchtwassers een rendement op van 80-90% en stelt dat dit zeer locatie specifiek is. Dit bevestigt dat de geuremissies uit beide wassers ernstig worden onderschat.
4. Door het “mengen” van normen komt er een soort van “hybride” of “gewogen” geurnorm uit van 2,7 OUE/m³ als 98-percentielwaarde (de grenswaarde voor woningen binnen de bebouwde) en van 12,5 (of 12,7?) OUE/m³ als 98-percentielwaarde (de streefwaarde voor woningen buiten de bebouwde kom). Het gevolg is dat voor de blootstelling van omwonenden aan geur, afkomstig van de compostering en de WKK's, een ruimere norm gehanteerd wordt dan de NER toestaat. Overigens is hier de vraag of bij de toetsing van de opleveringsmetingen gaat worden getoetst aan de bovengenoemde aangevraagde immissie contouren of van bovengenoemde tabel 2. Zie verderop.
5. Bij de luchtwassers is uitgegaan van een niet realistische geurverwijdering van 95% als lange termijn gemiddelde. Zie ook voorschrift 9.1. Dit is onrealistisch hoog. In aanvulling hierop had er een geuremissienorm moeten worden opgenomen omdat dit voor de omwonenden relevanter is. Of zijn ook de geuremissies in tabel 2 als geuremissienorm te interpreteren? In dat geval is geen aanvullende geuremissienorm nodig.
6. Voorschrift 9.2 verwijst naar het geurrapport van april 2014. Hieruit lijkt op te maken dat moet worden voldaan aan de geuremissies in tabel 2, maar zeker is dat niet. Immers, in de bijlagen zitten ook geurcontouren. Waaraan moet straks worden voldaan? Aan zowel tabel 2 alsook aan de contouren?

7. Zie bijlage 9. Het lijkt erop dat zowel tabel 2 als de geurcontouren deel uitmaken van de voorschriften en dat hieraan moet worden voldaan. Heel concreet betekent dit dat de geuremissie van LW1 niet meer mag bedragen dan 4.575 OUe/s. Voor LW2 is dat maximaal 267,3 OUe/s. WKK: maximaal 19.000 OUe/s. Indien tabel 2 van toepassing is kan een te hoge emissie van de luchtwassers *niet* worden gecompenseerd met een lagere geuremissie van bijvoorbeeld de WKK's. Indien alleen binnen de totaal contour moet worden gebleven kan een te hoge emissie van de luchtwassers *wel* worden gecompenseerd met een lagere geuremissie van bijvoorbeeld de WKK's.
8. Voorschrift 9.3 is onvoldoende. Immers, het ziet alleen op de luchtwassers. De opleveringsmetingen moeten ook laten zien dat aan de totale aangevraagde geurimmissiesituatie wordt voldaan. Dus moeten ook de wassers van de pluimveehouderij hierbij worden betrokken. Immers, die leveren 89% van de totale geurbelasting van de omgeving. Het meetplan moet ook *ter goedkeuring* van het bevoegd gezag worden overlegd.
9. Voorschrift 9.4: de meetresultaten dienen *ter goedkeuring* te worden overlegd.
10. Voorschrift 9.6: wie maakt deze gedragsvoorschriften en worden deze ook ter goedkeuring overlegd?
11. Voor de luchtwassers dient naast de opleveringsmeting een jaarlijkse herhaling hiervan te worden uitgevoerd.

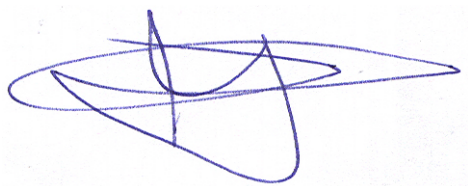
Conclusies:

1. De geclaimde geuremissies van beide wassers zijn onrealistisch laag. De geur na de geurwassers zal bij de opleveringsmetingen veel hoger blijken te zijn dan aangevraagd.
2. Geadviseerd wordt om de luchtbalans én het geurrapport door een deskundig bureau te laten verifiëren.

Voorschrift 10.1

De voorschriften onder "a" en "b" zijn tegenstrijdig. Voorschrift "a" stelt dat geen enkele meting boven 250 ppm mag uitkomen. Voorschrift "b" staat dit wel toe mits het jaargemiddelde onder de 250 ppm blijft.

Hoogachtend,

drs. Johan G. Vollenbroek